

¹ **Conventia internationala cu privire la drepturile copilului²**

PREAMBUL

Statele parti la prezenta Conventie³,
Considerind ca, in conformitate cu principiile proclamate in
Carta
Natiunilor Unite, recunoasterea demnitatii inerente tuturor
membrilor
familiei umane, precum si egalitatea si caracterul inalienabil
al
drepturilor lor sunt fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in
lume,
Avind in vedere faptul ca popoarele Natiunilor Unite au
proclamat
din nou in Carta increderea lor in drepturile fundamentale ale
omului,
in demnitatea si valoarea fiintei umane, si sunt hotarite sa
promoveze
progresul social si sa instaureze cele mai bune conditii de viata intr-
o
libertate cit mai deplina,
Recunoscind ca Natiunile Unite, in Declaratia universală
a
drepturilor omului si in pactele internationale privind
drepturile
omului, au proclamat si au convenit ca fiecare este indreptatit sa
se
prevalaze de toate drepturile si de toate libertatile care sunt
enuntate
in acestea, fara nici o deosebire de rasa, culoare, sex, limba,
religie,
opinie politica sau orice alta opinie, de origine nationala sau
sociala,
avere, nastere sau alta situatie,
Amintind ca in Declaratia universală a drepturilor omului
Natiunile
Unite au proclamat ca copiii au dreptul la ajutor si la o
asistenta
speciala,
Convinsi ca familia, unitatea fundamentala a societatii, si
mediul
natural pentru cresterea si bunastarea tuturor membrilor sai, si in
mod
deosebit copiii, trebuie sa beneficieze de protectia si de asistenta
de
care are nevoie pentru a putea sa joace pe deplin rolul sau in
societate,

¹

² Adoptat la 20 noiembrie 1989 la New York și intrat în vigoare la 20 septembrie 1990.

³ Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 408 din 12 decembrie 1990. Publicat în Buletinul Oficial nr. 12 din 30 decembrie 1990. În vigoare pentru Republica Moldova din 30 decembrie 1990. Publicat în ediția oficială "Tratate internaționale", 1998, Vol. 1, p. 51.

Recunoscind ca pentru deplina si armonioasa dezvoltare a personalitatii sale, copilul trebuie sa creasca intr-un mediu familial, intr-o atmosfera de fericire, dragoste si intelegere, Considerind ca este important de a pregati pe deplin copilul pentru a avea o viata individuala in societate si de a-l creste in spiritul idealurilor proclamate in Carta Natiunilor Unite si, in special, in spiritul pacii, demnitatii, libertatii, egalitatii si solidaritatii, Avind in vedere ca necesitatea de a acorda o protectie speciala copilului a fost enuntata in Declaratia de la Geneva din 1924 cu privire la drepturile copilului si in Declaratia drepturilor copilului adoptata de Adunarea generala la 20 noiembrie 1959 si ca a fost recunoscuta in Declaratia universala a drepturilor omului (in mod deosebit in articolele 23 si 24), in Pactul international privind drepturile economice, sociale si culturale (in mod deosebit in art. 10) si statutele si instrumentele pertinente ale institutiilor specializate si ale organizatiilor internationale care se preocupa de bunastarea copilului, Avind in vedere ca, asa cum s-a indicat in Declaratia drepturilor copilului, copilul, din cauza lipsei sale de maturitate fizica si intelectuala, are nevoie de o protectie speciala si de ingrijiri speciale, in principal de o protectie juridica potrivita, inainte si dupa nastere.

Reamintind dispozitiile Declaratiei cu privire la principiile sociale si juridice aplicabile protectiei si bunastarii copiilor, cu referire speciala la practicile in materie de adoptiune si de plasament familial pe plan national si international, de Ansamblul de reguli minime ale Natiunilor Unite privind administrarea justitiei pentru minori (Regulile de la Beijing) si ale Declaratiei relative la protectia femeilor si copiilor in perioade de urgenta si de conflict armat, Recunoscind ca in toate tarile lumii sunt copii care traiesc in conditii deosebit de dificile si ca este necesar sa se acorde acestor

copii o atentie deosebita,
Tinind seama in mod corespunzator de importanta traditiilor
si
valorilor culturale ale fiecarui popor in protectia si
dezvoltarea
armonioasa a copilului,
Recunoscind importanta cooperarii internationale
pentru
imbunatatirea conditiilor de viata ale copiilor in toate tarile si
in
mod deosebit in tarile in curs de dezvoltare,
Au convenit asupra celor ce urmeaza:

PARTEA INTII

Articolul 1

In sensul prezentei Conventii, prin copil se intelege orice
fiinta
umana sub virsta de 18 ani, cu exceptia cazurilor cind, in baza
legii
aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub aceasta virsta.

Articolul 2

1. Statele parti se angajeaza sa respecte drepturile care
sunt
enuntate in prezenta Conventie si sa le garanteze tuturor copiilor
care
tin de jurisdicia lor, fara nici o distinctie, indiferent de
rasa,
culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau alta opinie
a
copilului sau a parintilor sau a reprezentantilor sai legali,
de
originea lor nationala, etnica sau sociala, de situatia lor
materiala,
de incapacitatea lor, de nasterea lor sau de alta situatie.

2. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru
ca
copilul sa fie efectiv protejat impotriva oricarei forme de
discriminare
sau de sanctiuni motivate de situatia juridica, activitatile,
opiniile
declarate sau convingerile parintilor sai, ale reprezentantilor
sai
legali sau ale membrilor familiei sale.

Articolul 3

1. In toate deciziile care ii privesc pe copii, fie ca sunt luate
de
institutiile publice sau private de ocrotire sociala, de catre
tribunale,
autoritati administrative sau de organe legislative,
interesele

superioare ale copilului trebuie sa fie luate in considerare cu prioritate.

2. Statele parti se angajeaza sa asigure copilului protectia si ingrijirile necesare pentru bunastarea sa, tinind cont de drepturile si obligatiile parintilor sai, ale tutorilor sai, ale altor persoane legal responsabile pentru el, si vor lua, in acest scop, toate masurile legislative si administrative corespunzatoare.

3. Statele parti vor veghea ca functionarea institutiilor, serviciilor si lacaselor care au responsabilitati fata de copii si asigura protectia lor sa fie conforma cu normele fixate de catre autoritatile competente, in special in domeniul securitatii si sanatatii, si in ceea ce priveste numarul si competenta personalului lor ca si in privinta unui control corespunzator.

Articolul 4

Statele parti se angajeaza sa ia toate masurile legislative, administrative si altele care sunt necesare pentru a pune in practica drepturile recunoscute in prezenta Conventie. In cazul drepturilor economice, sociale si culturale, ele vor lua aceste masuri in limitele maxime ale rezervelor de care dispun si, daca este cazul, in cadrul cooperarii internationale.

Articolul 5

Statele parti vor respecta responsabilitatea, dreptul si obligatia pe care le au parintii sau, dupa caz, membrii familiei largite sau a comunitatii, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, intr-un mod care sa corespunda dezvoltarii capacitatilor acestuia, orientarea si sfaturile corespunzatoare exercitarii drepturilor pe care i le recunoaste prezenta Conventie.

Articolul 6

1. Statele parti recunosc ca orice copil are un drept inherent la viata.

2. Statele parti vor asigura in toata masura posibilului supravietuirea si dezvoltarea copilului.

Articolul 7

1. Copilul este inregistrat imediat dupa nasterea sa si are de la aceasta data dreptul la un nume, dreptul de a dobandi o cetatenie si, in masura posibilului, dreptul de a-si cunoaste parintii si de a fi crescut de acestia.

2. Statele parti vor veghea la aplicarea acestor drepturi conform legislatiei lor nationale si obligatiilor asumate potrivit instrumentelor internationale aplicabile in materie, in mod deosebit in cazurile in care, in absenta acestora, copilul s-ar gasi in situatia de a fi apatrid.

Articolul 8

1. Statele parti se angajeaza sa respecte dreptul copilului de a-si pastra identitatea, inclusiv cetatenia, numele sau si relatiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fara amestec ilegal.

2. Daca un copil este lipsit, in mod ilegal, de elementele constitutive ale identitatii sale sau de unele din acestea, statele parti vor acorda asistenta si protectia corespunzatoare pentru ca identitatea sa sa fie restabilita cit mai repede posibil.

Articolul 9

1. Statele parti vor veghea ca nici un copil sa nu fie separat de parintii sai impotriva vointei lor, cu exceptia situatiei in care autoritatile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare si in conformitate cu legile si procedurile aplicabile, ca aceasta separare este necesara, in interesul superior al copilului. O decizie in acest sens poate sa fie necesara in anumite cazuri particulare, de exemplu atunci cind parintii maltrateaza sau neglijeaza copiii sau cind parintii

traiesc separat si cind urmeaza sa se ia o hotarire cu privire la locul de resedinta al copilului.

2. In toate cazurile prevazute la paragraful 1 al prezentului articol, toate partile interesate trebuie sa aiba posibilitatea de a participa la dezbateri si de a-si face cunoscute parerile lor.

3. Statele parti vor respecta dreptul copilului, separat de cei doi parinti ai sai sau de unul din ei, de a intretine relatii personale si contacte directe cu cei doi parinti ai sai, afara de cazul ca acest lucru este contrar interesului superior al copilului.

4. Cind separarea rezulta din masuri luate de catre un stat parte, precum detentia, inchisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (intelegindu-se moartea indiferent de cauza, survenita in timpul detentiei) celor doi parinti sau a unuia din ei, sau a copilului, statul parte da, la cererea parintilor, a copilului sau, daca este cazul, a unui alt membru al familiei informatiile esentiale asupra locului unde se gasesc membrul sau membrii familiei, afara de cazul ca divulgarea acestor informatii ar aduce prejudicii bunastarii copilului. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri sa nu antreneze prin ea insasi consecinte daunatoare persoana sau persoanele in cauza.

Articolul 10

1. In conformitate cu obligatia ce revine statelor parti potrivit paragrafului 1 al art. 9, orice cerere facuta de un copil sau de catre parintii sai in vederea intrarii intr-un stat parte sau parasirii acestuia, in scopul reintregirii familiei, va fi examinata de statele parti intr-un spirit pozitiv, cu umanism si operativitate. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri sa nu antreneze consecinte daunatoare pentru autorii solicitarii si membrii familiei lor.

2. Un copil ai carui parinti au resedinta in state diferite are

dreptul de a intretine, in afara unor situatii exceptionale, relatii personale si contacte directe, regulate cu ambii parinti. In acest scop si in conformitate cu obligatia care revine statelor parti rezultind din art. 9 paragraful 1, statele parti vor respecta dreptul pe care il au copilul si parintii sai de a parasii orice tara, inclusiv pe a lor, si de a reveni in propria lor tara. Dreptul de a parasii orice tara nu poate fi limitat decit de restrictiile prevazute de lege si care sunt necesare pentru protectia securitatii nationale, ordinea publica, sanatatea publica sau moralitatea publica sau drepturile si libertatile altora si care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute in prezenta Conventie.

Articolul 11

1. Statele parti vor lua masuri pentru a combate actiunile ilegale de deplasare si de impiedicare a reintoarcerii copiilor in strainatate.

2. In acest scop, statele parti vor favoriza incheierea de acorduri bilaterale si multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

Articolul 12

1. Statele parti vor garanta copilului capabil de discernamint dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricarei probleme care il priveste, opiniile copilului fiind luate in considerare avindu-se in vedere virsta sa si gradul sau de maturitate.

2. In acest scop, se va da copilului, in special, posibilitatea de a fi ascultat in orice procedura judiciara sau administrativa care-l priveste, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o institutie corespunzatoare, in conformitate cu regulile de procedura din legislatia nationala.

Articolul 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a cauta, a primi si a difuza informatii si idei

de orice natura, fara sa tina seama de frontiere, sub forma orala, scrisa, tiparita sau artistica, sau prin oricare alte mijloace, la alegerea copilului.

2. Exercitarea acestui drept poate fi supusa restrictiilor, dar numai acelor care sunt prevazute de lege si care sunt necesare:

- a) pentru respectul drepturilor sau reputatiei altora, sau
- b) pentru protectia securitatii nationale, ordinii publice, sanatatii si moralei publice.

Articolul 14

1. Statele parti vor respecta dreptul copilului la libertatea de gindire, de constiinta si religie.

2. Statele parti vor respecta dreptul si obligatia parintilor sau, dupa caz, ale reprezentantilor legali ai copilului de a-l orienta pe acesta in exercitarea dreptului sus-mentionat de o maniera care sa corespunda dezvoltarii capacitatilor sale.

3. Libertatea de a-si manifesta religia sa sau convingerile sale nu poate fi supusa decit restrictiilor care sunt prevazute de lege si care sunt necesare pentru protectia securitatii publice, a ordinii publice, a sanatatii si moralei publice sau libertatilor si drepturilor fundamentale ale altora.

Articolul 15

1. Statele parti vor recunoaste drepturile copilului la libertatea de asociere si la libertatea de reuniune pasnica.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate fi obiect decit al acelor limitari care sunt prevazute de lege si care sunt necesare intr-o societate democratica, in interesul securitatii nationale, al sigurantei publice sau al ordinii publice, sau pentru a proteja sanatatea sau moralitatea publica sau drepturile si libertatile altora.

Articolul 16

1. Nici un copil nu va face obiectul ingerintelor arbitrare sau ilegale in viata sa personala, familia sa, domiciliul sau corespondenta

sa si nici al unor atacuri ilegale la onoarea si reputatia sa.

2. Copilul are dreptul la protectia legii contra unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

Articolul 17

Statele parti vor recunoaste importanta functiei indeplinite de mijloacele de informare in masa si vor veghea ca copilul sa aiba acces

la o informare si materiale provenind din surse nationale si internationale diverse, cu deosebire cele care vizeaza sa promoveze bunastarea sa sociala, spirituala si morala, precum si sanatatea sa fizica si mentala. In acest scop, statele parti:

a) vor incuraja mijloacele de informare in masa de a difuza informatii si materiale care prezinta o utilitate sociala si culturala

pentru copil si raspund spiritului art. 29;

b) vor incuraja cooperarea internationala in productia, schimbul si difuzarea de astfel de informatii si materiale provenind din diferite surse culturale, nationale si internationale;

c) vor incuraja producerea si difuzarea de carti pentru copii;

d) vor incuraja mijloacele de informare in masa de a tine seama in mod deosebit de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau care apartin unui grup minoritar;

e) vor favoriza elaborarea de principii directe corespunzatoare, destinate protejarii copilului impotriva informatiilor si materialelor care dauneaza bunastarii sale, avind in vedere prevederile art. 13 si 18.

Articolul 18

1. Statele parti vor depune eforturi pentru asigurarea recunoasterii principiului potrivit caruia ambii parinti au o raspundere comuna pentru cresterea si dezvoltarea copilului. Raspunderea pentru cresterea copilului si asigurarea dezvoltarii sale le revine in primul rind parintilor sau, dupa caz, reprezentantilor sai legali. Acestia trebuie

sa se conduca inainte de orice dupa interesul superior al copilului.

2. Pentru garantarea si promovarea drepturilor enuntate in prezenta

Conventie, statele parti vor acorda ajutor corespunzator parintilor si reprezentantilor legali ai copilului in exercitarea raspunderii care le revine de a creste copilul si vor asigura crearea institutiilor, lacaselor si serviciilor insarcinate sa vegheze la bunastarea copiilor.

3. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura copiilor, ai caror parinti muncesc, dreptul de a beneficia de serviciile si institutiile de ingrijire a copiilor pentru care ei indeplinesc conditiile cerute.

Articolul 19

1. Statele parti vor lua toate masurile legislative, administrative, sociale si educative corespunzatoare pentru protejarea copilului impotriva oricaror forme de violenta, vatamare sau de abuz fizic sau mental, de abandon sau neglijenta, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv violenta sexuala, in timpul cit se afla in ingrijirea parintilor sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentantilor sai legali sau a oricarei persoane careia i-a fost incredintat.

2. Aceste masuri de protectie vor cuprinde, dupa cum se va conveni, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale vizind furnizarea de sprijin necesar copilului si celor carora le-a fost incredintat, precum si pentru alte forme de prevenire, ca si pentru identificarea, raportarea, retrimiteria, anchetarea, tratarea si urmarirea penala pentru cazurile de rele tratamente - descrise mai sus - aplicate copilului si vor cuprinde, de asemenea, dupa cum se va stabili, proceduri de interventie judiciara.

Articolul 20

1. Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de mediul sau familial sau care, in propriul sau interes, nu poate fi lasat in acest mediu, are dreptul la protectie si la ajutor special din partea statului.

2. Statele parti vor prevedea pentru acest copil o ocrotire alternativa in conformitate cu legislatia lor nationala.

3. O astfel de ocrotire alternativa poate sa aiba, intre altele, forma de plasament familial, "Kafala" din legea islamica, adoptiune sau, daca este cazul, incredintare intr-o institutie corespunzatoare pentru copii. In alegerea uneia din aceste solutii este necesar sa se tina seama in mod corespunzator de necesitatea unei anumite continuitati in educarea copilului, ca si de originea sa etnica, religioasa, culturala si lingvistica.

Articolul 21

Statele parti care accepta si/sau autorizeaza adoptiunea, se vor asigura ca ratiunea primordiala in materie este interesul superior al copilului si:

a) vor garanta ca adoptiunea unui copil va fi incuviintata doar de autoritatile competente care verifica, conform legii si procedurilor aplicabile si pe baza tuturor informatiilor pertinente si demne de incredere, ca adoptiunea poate sa aiba loc avind in vedere situatia copilului in raport cu parintii sai, rudele si reprezentantii legali si, daca este cazul, ca persoanele interesate si-au dat consimtamintul la adoptiune in cunostinta de cauza, pe baza tuturor consultarilor necesare;

b) vor recunoaste ca adoptiunea in strainatate poate sa fie considerata ca un alt mijloc de a asigura ingrijirea necesara copilului, daca acesta nu poate fi incredintat in tara sa de origine unei familii de adoptie sau plasament, sau daca nu poate fi ingrijit in mod corespunzator;

c) se vor asigura ca, in cazul adoptiunii in strainatate, copilul va beneficia de garantiile si de normele echivalente acelor existente in cazul unei adoptiuni nationale;

d) vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a se asigura ca, in cazul adoptiunii in strainatate, incredintarea copilului nu se va

traduce printr-un profit material necuvenit persoanelor implicate in aceasta;

e) vor promova dupa caz obiectivele prezentului articol, incheind aranjamente si acorduri bilaterale sau multilaterale si se vor stradui, in acest cadru, sa asigure ca incredintarea copilului in strainatate sa fie efectuata de catre autoritatile sau organele competente.

Articolul 22

1. Statele parti vor lua masurile corespunzatoare pentru a asigura ca un copil care cauta sa obtina statutul de refugiat sau care este considerat ca refugiat in virtutea regulilor si procedurilor de drept international sau national aplicabile, fie ca este singur fie insotit de mama si tata sau de orice alta persoana, sa beneficieze de protectie si asistenta umanitara corespunzatoare pentru a-i permite sa se bucure de drepturile pe care i le recunosc prezenta Conventie si celelalte instrumente internationale relative la drepturile omului sau cu caracter umanitar, la care statele respective sunt parti.

2. In acest scop, statele parti vor coopera, dupa cum vor considera potrivit, la toate eforturile facute de Organizatia Natiunilor Unite si alte organizatii interguvernamentale sau neguvernamentale competente care colaboreaza cu ONU, pentru a proteja si ajuta copilul care se gaseste in asemenea situatii si pentru a descoperi parintii sau alti membri ai familiei oricarui copil refugiat, in vederea obtinerii informatiilor necesare pentru reunificarea familiei sale. In cazurile in care nici un parinte si nici alt membru al familiei nu poate fi gasit, copilului i se va acorda aceeasi protectie ca oricarui alt copil care este permanent sau temporar lipsit de mediul sau familial, indiferent pentru care motiv, in conformitate cu prezenta Conventie.

Articolul 23

1. Statele parti recunosc copilului handicapat mental sau fizic ca

trebuie sa se bucure de o viata plina si decenta, in conditii care sa ii garanteze demnitatea, sa ii promoveze autonomia si sa ii faciliteze participarea activa la viata colectivitatii.

2. Statele parti recunosc dreptul copilului handicapat de a beneficia de ingrijiri speciale si incurajeaza si asigura, in masura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapati care indeplinesc conditiile prevazute si celor care ii au in grija, un ajutor adaptat situatiei copilului si situatiei parintilor sau a celor care il ingrijesc.

3. Recunoscind nevoile speciale ale copilului handicapat, ajutorul furnizat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit de fiecare data cind este posibil, tinind cont de resursele financiare ale parintilor copilului sau ale acelora care il ingrijesc si va fi astfel conceput incit copilul handicapat sa aiba efectiv acces la educatie, la formare, la servicii de ingrijire a sanatatii, la servicii de recuperare, la pregatire pentru angajare in munca si la mijloace de recreere, de o maniera corespunzatoare care sa conduca la o integrare sociala si o dezvoltare individuala cit se poate de complete, incluzind dezvoltarea sa culturala si spirituala.

4. In spiritul cooperarii internationale, statele parti vor promova schimbul de informatii corespunzatoare in domeniul profilactic al sanatatii, tratamentului medical, psihologic si functional al copiilor handicapati, inclusiv difuzarea de informatii privind metode de recuperare, servicii de educare si formare profesionala, ca si accesul la aceste date, in scopul de a permite statelor parti sa-si amelioreze capacitatile si competentele si sa-si largeasca experienta in aceste domenii. In aceasta privinta se va tine seama in mod deosebit de necesitatile tarilor in curs de dezvoltare.

Articolul 24

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea

mai buna stare de sanatate posibila si de a beneficia de servicii medicale, de tratament si de recuperare. Statele parti se vor stradui sa asigure ca nici un copil sa nu fie lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii de ocrotire a sanatatii.

2. Statele parti vor urmari realizarea integrala a acestui drept si,

in mod deosebit, vor lua masurile corespunzatoare pentru:

a) reducerea mortalitatii in rindul nou-nascutilor si al copiilor;

b) asigurarea pentru toti copiii a necesarului de asistenta medicala

si ingrijire a sanatatii, accentul fiind pus pe dezvoltarea masurilor

primare de ocrotire a sanatatii;

c) lupta contra maladiilor si malnutritiei in cadrul masurilor

primare de ocrotire a sanatatii, prin aplicarea tehnologiilor usor de

procurat si prin furnizarea de alimente bogat nutritive si apa potabila,

tinind seama de pericolele si riscurile de poluare a mediului natural;

d) asigurarea ocrotirii sanatatii mamelor in perioada pre si

postnatala;

e) asigurarea ca toate grupurile societatii, in mod deosebit

parintii si copii, sa fie informate, sa aiba acces la educatie si sa fie

sprijinite in folosirea cunostintelor de baza cu privire la sanatatea si

alimentatia copilului, avantajele alaptarii, igienei si salubritatii

mediului inconjurator si prevenirea accidentelor;

f) dezvoltarea masurilor de sanatate preventiva, de asistenta a

parintilor, precum si de educatie si servicii de planificare familiala.

3. Statele parti vor lua toate masurile eficiente corespunzatoare in

vederea abolirii practicilor traditionale daunatoare sanatatii copiilor.

4. Statele parti se angajeaza sa promoveze si sa incurajeze

cooperarea internationala in vederea asigurarii progresive a realizarii

depline a dreptului recunoscut in prezentul articol. In aceasta privinta

se va tine seama in mod deosebit de necesitatile tarilor in curs de

dezvoltare.

Articolul 25

Statele parti recunosc copilului care a fost plasat de catre

autoritatea competenta pentru a primi ingrijiri, protectie sau tratament

fizic sau mental, dreptul la verificarea periodica a
tratamentului
respectiv si a oricaror alte elemente legate de plasarea sa.

Articolul 26

1. Statele parti vor recunoaste oricarui copil dreptul de
a
beneficia de securitate sociala, inclusiv de asigurari sociale, si
vor
lua masurile necesare pentru asigurarea deplinei realizari a
acestui
drept in conformitate cu legislatia lor nationala.

2. Serviciile trebuie sa fie acordate cind este cazul, tinindu-
se
seama de resursele si de situatia copilului si a
persoanelor
responsabile de intretinerea sa, ca si de orice alt element aplicabil
la
solicitarea serviciilor facute pentru copil sau in numele sau.

Articolul 27

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil la un nivel
de
viata suficient pentru dezvoltarea sa fizica, mentala,
spirituala,
morala si sociala.

2. Parintilor si oricaror altor persoane care au in grija un
copil
le revine in primul rind responsabilitatea de a asigura, in
limita
posibilitatilor si a mijloacelor lor financiare, conditiile de
viata
necesare dezvoltarii copilului.

3. Statele parti, tinind seama de conditiile nationale si in
limita
mijloacelor lor, vor adopta masuri corespunzatoare pentru a
ajuta
parintii si alte persoane care au in grija un copil sa valorifice
acest
drept si vor oferi, in caz de nevoie, o asistenta materiala si
programe
de sprijin, in special in ceea ce priveste alimentatia, imbracamintea
si
locuinta.

4. Statele parti vor lua toate masurile adecvate pentru a
asigura
recuperarea pensiei alimentare a copilului de la parintii sai sau de
la
alte persoane care au raspundere financiara fata de el, indiferent
daca
se afla pe teritoriul lor sau in strainatate. In special in cazul
in
care persoana care are raspundere financiara fata de un copil
traieste

intr-un alt stat decit cel al copilului, statele parti vor favoriza aderarea la acorduri internationale sau incheierea de asemenea acorduri, precum si adoptarea oricaror alte angajamente corespunzatoare.

Articolul 28

1. Statele parti recunosc dreptul copilului la educatie si, in vederea asigurarii exercitarii acestui drept in mod progresiv si pe baza egalitatii de sanse, vor urmari in special:

- a) sa faca invatamintul primar obligatoriu si gratuit pentru toti;
- b) sa incurajeze diferite forme de invatamint secundar, atat general cit si profesional, sa le faca deschise si accesibile oricarui copil si sa ia masuri corespunzatoare, cum sunt instituirea gratuitatii invatamintului si acordarea unui ajutor financiar in caz de nevoie;
- c) sa asigure tuturor accesul la invatamintul superior, in functie de capacitatile fiecaruia, prin toate mijloacele adecvate;
- d) sa faca deschise si accesibile tuturor copiilor informarea si orientarea scolara si profesionala;
- e) sa ia masuri pentru a incuraja frecventarea scolii cu regularitate si reducerea ratei de abandonare a scolii.

2. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura aplicarea disciplinei scolare intr-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca fiinta umana si in conformitate cu prezenta Conventie.

3. Statele parti vor promova si incuraja cooperarea internationala in domeniul educatiei, mai ales cu scopul de a contribui la eliminarea ignorantei si a analfabetismului in lume si de a facilita accesul la cunostinte stiintifice si tehnice si la metode de invatamint moderne. In aceasta privinta se va tine in special seama de necesitatile tarilor in curs de dezvoltare.

Articolul 29

1. Statele parti sunt de acord ca educatia copilului trebuie sa urmareasca:

- a) dezvoltarea personalitatii copilului, a aptitudinilor si

capacitatilor sale mentale si fizice la nivelul potentialului lor maxim;

b) dezvoltarea respectului pentru drepturile si libertatile fundamentale ale omului, precum si pentru principiile consacrate in

Carta Natiunilor Unite;

c) dezvoltarea respectului fata de parintii copilului, fata de identitatea sa culturala, de limba proprie si valorile sale, precum si fata de valorile nationale ale tarii in care traieste, ale tarii din

care eventual este originar si ale civilizatiilor diferite de a sa;

d) pregatirea copilului pentru a-si asuma responsabilitatile vietii

intr-o societate libera, in spiritul intelegerii, pacii, tolerantei,

egalitatii intre sexe si prieteniei intre toate popoarele si grupurile

etnice, nationale si religioase si cu persoanele de origine autohtona;

e) dezvoltarea respectului fata de mediul natural.

2. Nici o dispozitie din prezentul articol sau din articolul 28 nu

va fi interpretata de o maniera care sa aduca atingere libertatii

persoanelor fizice sau juridice de a crea si dirija institutii de

invatamint, cu conditia ca principiile enuntate in paragraful 1 din

prezentul articol sa fie respectate si ca educatia in aceste institutii

sa fie conforma normelor minimale pe care statul le prescrie.

Articolul 30

In statele in care exista minoritati etnice, religase sau lingvistice sau persoane de origine autohtona, un copil autohton sau

care apartine uneia din aceste minoritati nu poate fi privat de dreptul

de a avea in comun cu alti membri ai grupului sau propria cultura, de a

profesa si de a practica propria religie sau de a folosi propria limba.

Articolul 31

1. Statele parti recunosc dreptul copilului la odihna si timp liber,

dreptul de a se juca si de a practica activitati recreative proprii

virstei sale si de a participa in mod liber la viata culturala si

artistica.

2. Statele parti vor respecta si promova dreptul copilului de a

participa in mod deplin la viata culturala si artistica si vor incuraja asigurarea unor posibilitati corespunzatoare si egale pentru activitatea culturala, artistica, recreativa si de odihna.

Articolul 32

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a fi protejat impotriva exploatarii economice si a implicarii in orice munca ce ar comporta riscuri sau ar impiedica educatia sau care ar dauna sanatatii sau dezvoltarii sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale.

2. Statele parti vor lua masurile legislative, administrative, sociale si educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. In

acest scop si tinind seama de dispozitiile pertinente ale celorlalte

instrumente internationale, statele parti, in mod special:

a) vor fixa o virsta minima sau virste minime de angajare;

b) vor prevedea o reglementare corespunzatoare a orarelor de lucru

si a conditiilor de munca;

c) vor prevedea pedepse sau alte sanctiuni corespunzatoare pentru a asigura aplicarea efectiva a prezentului articol.

Articolul 33

Statele parti vor lua masuri corespunzatoare, inclusiv masuri

legislative, administrative, sociale si educative pentru a proteja

copiii contra folosirii ilicite a stupefiantelor si a substantelor

psihotrope, asa cum sunt acestea definite de tratatele internationale

pertinente si pentru a impiedica utilizarea copiilor la productia si

traficul ilicit al acestor substante.

Articolul 34

Statele parti se angajeaza sa protejeze copilul contra oricarei

forme de exploatare sexuala si de abuz sexual. In acest scop, statele

parti vor lua, in special, toate masurile corespunzatoare pe plan

national, bilateral si multilateral, pentru a impiedica:

a) incitarea sau constringerea unui copil de a fi implicat intr-o

activitate sexuala ilegala;

b) exploatarea copiilor in scopul prostitutiei sau al altor practici sexuale ilegale;
c) exploatarea copiilor in scopul productiei de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

Articolul 35

Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pe plan national, bilateral si multilateral pentru a impiedica rapirea, vinzarea si traficul cu copii in orice scop si in orice forma.

Articolul 36

Statele parti vor proteja copilul impotriva tuturor celorlalte forme de exploatare daunatoare oricarui aspect al bunastarii lui.

Articolul 37

Statele parti vor garanta ca:
a) nici un copil nu va fi supus la tortura, la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. Pentru infractiunile comise de persoane sub virsta de optsprezece ani nu vor fi pronuntate nici pedeapsa capitala nici inchisoarea pe viata fara posibilitatea de eliberare;
b) nici un copil nu va fi privat de libertate in mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, detinerea sau intemnitarea unui copil trebuie sa fie conforma cu legea si se va folosi numai ca masura extrema si pentru cea mai scurta posibil perioada de timp;
c) orice copil privat de libertate va fi tratat cu omenie si cu respectul datorat demnitatii persoanei umane si de o maniera care sa tina seama de nevoile persoanelor de virsta sa. In special, orice copil privat de libertate va fi separat de adulti - in afara de cazul cind se considera in interesul superior al copilului sa nu se procedeze astfel - si va avea dreptul de a mentine contactul cu familia sa prin corespondenta si prin vizite, in afara unor cazuri exceptionale;
d) orice copil privat de libertate va avea dreptul de acces rapid la

asistenta juridica sau la orice alta asistenta corespunzatoare, precum si dreptul de a contesta legalitatea privarii sale de libertate in fata unui tribunal sau a unei alte autoritati competente, independente si impartiale si dreptul la decizie rapida in orice asemenea actiune.

Articolul 38

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa asigure respectarea regulilor dreptului umanitar international care le sunt aplicabile in caz de conflict armat si care se refera la copii.

2. Statele parti vor lua toate masurile posibile pentru a se asigura ca persoanele care nu au atins virsta de cincisprezece ani nu participa direct la ostilitati.

3. Statele parti se vor abtine de a inrola in fortele lor armate orice persoana care nu a atins virsta de cincisprezece ani. Atunci cind incorporeaza persoane de peste cincisprezece ani, dar sub optsprezece ani, statele parti se vor stradui sa inroleze cu prioritate pe cei mai in virsta.

4. Conform obligatiei care le revine in virtutea dreptului umanitar international de a proteja populatia civila in caz de conflict armat, statele parti vor lua masurile posibile pentru a asigura protectia si ingrijirea copiilor care sunt afectati de un conflict armat.

Articolul 39

Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a promova refacerea fizica si psihica si reintegrarea sociala a oricarui copil victima a oricarei forme de neglijenta, exploatare sau abuz, a torturii sau a oricarei alte forme de pedeapsa sau tratament de cruzime, inuman sau degradant sau a unui conflict armat. Aceasta refacere si aceasta reintegrare se vor desfasura in conditii care favorizeaza sanatatea, respectul de sine si demnitatea copilului.

Articolul 40

1. Statele parti recunosc oricarui copil suspect, acuzat sau dovedit ca a comis o incalcare a legii penale, dreptul de a fi tratat intr-un mod de natura sa favorizeze simtul sau de demnitate si al valorii personale, sa intareasca respectul sau pentru drepturile omului si libertatile fundamentale ale altora si sa tina seama de virsta sa ca si de necesitatea de a promova reintegrarea copilului si asumarea de catre acesta a unui rol constructiv in societate.

2. In acest scop si tinind seama de dispozitiile pertinente ale instrumentelor internationale, statele parti vor garanta, in special, ca:

a) nici un copil nu va fi suspectat, acuzat sau declarat vinovat de o incalcare a legii penale datorita unor actiuni sau omisiuni care nu erau stipulate de catre dreptul national sau international in momentul comiterii lor;

b) orice copil suspectat sau acuzat de o incalcare a legii penale are cel putin dreptul la garantiile urmatoare:

i) sa fie presupus nevinovat pina ce vinovatia sa va fi stabilita legal;

ii) sa fie informat prompt si direct de acuzatiile care i se aduc sau, daca este cazul, prin intermediul parintilor sai sau al reprezentantilor legali si sa beneficieze de asistenta juridica sau de orice alta asistenta corespunzatoare pentru pregatirea si prezentarea apararii sale;

iii) cauza sa sa fie examinata fara intirziere de catre o autoritate sau o instanta judiciara competenta, independenta si impartiala, dupa o procedura echitabila conform prevederilor legii, in prezenta asistentei legale sau a oricarei alte asistente corespunzatoare si - daca acest lucru nu este considerat contrar interesului superior al copilului, datorita in special virstei si situatiei sale - in prezenta parintilor sai sau a reprezentantilor legali;

iv) sa nu fie constrins sa depuna marturie sau sa marturiseasca ca este vinovat; sa interogheze sau sa faca sa fie interogati martori ai

acuzarii si sa obtina aducerea si interogarea de martori ai apararii, in
conditii de egalitate;

v) daca se dovedeste ca a incalcat legea penala, sa poata face apel
cu privire la decizie si la orice masura luata in consecinta, in fata
unei autoritati sau instante judecatoresti superioare competente,
independente si impartiale, conform legii;

vi) sa fie asistat in mod gratuit de un interpret, daca nu intelege
sau nu vorbeasca limba utilizata;

vii) viata sa personala sa fie in mod deplin respectata in toate
fazele procedurii.

3. Statele parti se vor stradui sa promoveze adoptarea de legi,
proceduri, crearea de autoritati si institutii, special concepute pentru
copiii suspectati, acuzati sau declarati ca ar fi comis incalcari ale
legii penale si, in special:

a) vor stabili o virsta minima sub care copiii vor fi presupusi a nu
avea capacitatea de a incalca legea penala;

b) vor lua masuri, de fiecare data cind este posibil si de dorit,
pentru a trata acesti copii fara a se recurge la procedura judiciara, cu
conditia ca drepturile omului si garantiile legale sa fie deplin
respectate.

4. Va fi prevazuta o intreaga gama de dispozitii cum sunt cele
referitoare la ingrijire, orientare si supraveghere, indrumare,
verificare, plasament familial, programe de educatie generala si
profesionala si alternative la ingrijirea institutionala, pentru a
asigura copiilor un tratament corespunzator bunastarii si
proportional
atit cu conditiile lor cit si cu infractiunea comisa.

Articolul 41

Nici o dispozitie din prezenta Conventie nu va afecta orice
prevedere mai potrivita pentru intelegerea drepturilor copilului, care
poate figura in:

- a) legislatia unui stat parte sau in
- b) dreptul international in vigoare pentru acest stat.

PARTEA A DOUA

Articolul 42

Statele parti se angajeaza sa faca cunoscute pe larg adultilor si copiilor, principiile si prevederile prezentei Conventii, prin mijloace active si corespunzatoare.

Articolul 43

1. In vederea examinarii progreselor inregistrate de statele parti in executarea obligatiilor contractate de ele in virtutea prezentei Conventii, se va institui un Comitet al drepturilor copilului care indeplineste atributiunile care urmeaza.

2. Comitetul se compune din 10 experti de o inalta moralitate si care poseda o competenta recunoscuta in domeniul reglementat de prezenta Conventie. Membrii sai sunt alesi de statele parti din rindul cetatenilor lor si actioneaza cu titlu individual, tinindu-se seama de necesitatea asigurarii unei repartitii geografice echitabile si cu respectarea principalelor sisteme juridice.

3. Membrii Comitetului sunt alesi prin vot secret de pe o lista de persoane desemnate de statele parti. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetatenii sai.

4. Prima alegere va avea loc in termen de sase luni de la data intrarii in vigoare a prezentei Conventii. Alegerile vor avea loc apoi la fiecare doi ani. Cu patru luni inaintea datei fiecarei alegeri, Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va invita in scris statele sa propuna candidatii lor intr-un termen de doua luni. Secretarul general va intocmi apoi o lista alfabetica a candidatilor astfel desemnati, indicind statele parti care i-au desemnat si o va comunica statelor parti la prezenta Conventie.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor parti, convocate de Secretarul general la sediul Organizatiei Natiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul este constituit din doua treimi din statele parti, candidatii alesi in Comitet sunt cei care obtin cel mai mare

numar de voturi si majoritatea absoluta a voturilor reprezentantilor statelor parti prezente si votante.

6. Membrii Comitetului sunt alesi pe o perioada de patru ani. Ei pot fi realesi daca candidatura lor este prezentata din nou. Mandatul a cinci membri alesi la prima alegere va lua sfirsit dupa doi ani. Numele celor cinci membri vor fi trase la sorti de catre presedintele reuniunii, imediat dupa prima alegere.

7. In caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului, sau daca, pentru orice alt motiv, un membru declara ca nu mai poate exercita functiunile sale in cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura lui numeste un alt expert dintre cetatenii sai pentru a ocupa postul vacant pina la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobarii de catre Comitet.

8. Comitetul adopta regulamentul sau interior.

9. Comitetul alege biroul sau pentru o perioada de doi ani.

10. Reuniunile Comitetului se tin in mod normal la sediul Organizatiei Natiunilor Unite sau in orice alt loc corespunzator stabilit de Comitet. Comitetul se reuneste normal in fiecare an. Durata sesiunilor sale este stabilita si modificata, daca este necesar, de reuniunea statelor parti la prezenta Conventie, sub rezerva aprobarii de catre Adunarea generala.

11. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite pune la dispozitia Comitetului personalul si instalatiile care ii sunt necesare pentru a se achita in mod eficace de functiunile care ii sunt incredintate conform prezentei Conventii.

12. Membrii Comitetului creat in virtutea prezentei Conventii primesc, cu aprobarea Adunarii generale, indemnizatii din resursele Organizatiei Natiunilor Unite in conditiile si modalitatile fixate de Adunarea generala.

Articolul 44

1. Statele parti se angajeaza sa supuna Comitetului, prin intermediul Secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite,

rapoarte asupra masurilor pe care le adopta pentru a da efect drepturilor recunoscute in prezenta Conventie si asupra progreselor realizate in exercitarea acestor drepturi:

- a) in termen de doi ani incepind de la data intrarii in vigoare a prezentei Conventii pentru statele parti interesate;
- b) in continuare, la fiecare cinci ani.

2. Rapoartele intocmite conform prezentului articol trebuie, daca este cazul, sa indice factorii si dificultatile care impiedica statele parti sa se achite in mod deplin de obligatiile prevazute in prezenta Conventie. Ele trebuie, de asemenea, sa cuprinda informatii suficiente pentru a da Comitetului o idee precisa asupra aplicarii Conventiei in tara respectiva.

3. Statele parti care au prezentat Comitetului un raport initial nu trebuie sa repete, in rapoartele pe care le prezinta dupa aceea, conform alineatului b) din paragraful 1 al prezentului articol, informatiile de baza comunicate anterior.

4. Comitetul poate cere statelor parti toate informatiile complementare referitoare la aplicarea Conventiei.

5. Comitetul supune la fiecare doi ani Adunarii generale, prin intermediul Consiliului Economic si Social, un raport asupra activitatilor sale.

6. Statele parti asigura o larga difuzare rapoartelor lor in tara lor proprie.

Articolul 45

Pentru a promova aplicarea efectiva a Conventiei si a incuraja cooperarea internationala in domeniul vizat de Conventie:

- a) Institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru copii si alte organe ale Natiunilor Unite au dreptul de a asista la examinarea aplicarii dispozitiilor prezentei Conventii care tin de mandatul lor. Comitetul poate invita institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru copii si orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzatoare sa dea avize specializate asupra aplicarii

Conventiei in domeniile care tin de mandatele respective. El poate invita institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru copii si alte organe ale Natiunilor Unite sa-i prezinte rapoarte asupra aplicarii Conventiei in sectoarele care tin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, daca apreciaza necesar, institutiilor specializate, Fondului Natiunilor Unite pentru copii si altor organisme competente orice raport al statelor parti ce contine o cerere sau care indica o nevoie de consultanta sau asistenta tehnica ori de alta natura, insotit, daca este cazul, de observatiile si sugestiile Comitetului care se refera la cerere sau indicatie.

c) Comitetul poate recomanda Adunarii generale sa roage pe Secretarul general sa dispuna efectuarea pentru Comitet a unor studii asupra problemelor specifice care afecteaza drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii si recomandari de ordin general fondate pe informatiile primite in conformitate cu articolele 44 si 45 din prezenta Conventie. Aceste sugestii si recomandari de ordin general sunt transmise oricarui stat parte interesat si aduse in atentie Adunarii generale, insotite, daca este cazul, de observatiile statelor parti.

PARTEA A TREIA

Articolul 46

Prezenta Conventie este deschisa spre semnare tuturor statelor.

Articolul 47

Prezenta Conventie trebuie sa fie ratificata. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 48

Prezenta Conventie va ramine deschisa aderarii oricarui stat. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul general al

Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 49

1. Prezenta Conventie va intra in vigoare in a treizecea zi dupa depunerea la Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite a celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta Conventie sau care va adera la aceasta dupa depunerea celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau de aderare, Conventia va intra in vigoare in a treizecea zi care va urma depunerii de catre acest stat a instrumentului sau de ratificare sau de aderare.

Articolul 50

1. Orice stat poate sa propuna un amendament si sa depuna textul acestuia la Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor parti, cerindu-le sa-i faca cunoscut daca sunt favorabile convocarii unei conferinte a statelor parti in vederea examinarii propunerii si a supunerii ei la vot. Daca, in patru luni dupa aceasta comunicare, cel putin o treime din statele parti se pronunta in favoarea convocarii unei asemenea conferinte, Secretarul general convoaca conferinta sub auspiciile Organizatiei Natiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor parti prezente si votante la conferinta este supus spre aprobare Adunarii generale.

2. Orice amendament adoptat conform dispozitiilor din paragraful 1 al prezentului articol va intra in vigoare atunci cind va fi aprobat de Adunarea generala a Organizatiei Natiunilor Unite si acceptat de majoritatea a doua treimi din statele parti.

3. Atunci cind un amendament intra in vigoare, acesta are forta obligatorie pentru statele parti care l-au acceptat, celelalte state raminind legate de dispozitiile din prezenta Conventie si de toate amendamentele acceptate de ele.

Articolul 51

1. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va primi si va comunica tuturor statelor textul rezervelor care au fost facute de state in momentul ratificarii sau aderarii.

2. Nici o rezerva incompatibila cu obiectul si scopul prezentei Conventii nu este autorizata.

3. Rezervele pot fi retrase in orice moment printr-o notificare adresata Secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, care va informa despre aceasta toate statele parti la Conventie. Notificarea va capata efect de la data la care este primita de catre Secretarul general.

Articolul 52

Orice stat parte poate denunta prezenta Conventie printr-o notificare scrisa adresata Secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite. Denuntarea capata efect la un an de la data la care notificarea a fost primita de Secretarul general.

Articolul 53

Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei Conventii.

Articolul 54

Originalul prezentei Conventii, ale carei texte in araba, chineza, engleza, franceza, rusa si spaniola sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite.

Drept care plenipotentiarilor subsemnati, in mod corespunzator imputerniciti de guvernele lor, au semnat prezenta Conventie.